

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobkyně: L. S.,** zastoupena JUDr. Ing. Jiřím Malantou, advokátem, se sídlem Wurmova 16, Brno, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 24 Az 2348/2003 - 21 ze dne 4. 3. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá kasační stížností rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 24 Az 2348/2003 - 21 ze dne 4. 3. 2004, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 6373/VL - 07 - 12 - 2003 ze dne 14. 12. 2003. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovatelce podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), udělen azyl, přitom bylo dále vysloveno, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že žalovaný ve správním řízení nerozhodl na objektivním a určitém zjištění skutkového stavu věci, a to v důsledku zobecnění informací a nedostatku individualizace na konkrétní případ. Žalovaný tak porušil § 19 odst. 1 zákona o azylu a § 3 odst. 4 správního řádu. Stěžovatelka má za to, že údaje obsažené v podkladech pro rozhodnutí nemohou být vztažena na každý konkrétní případ, který žalovaný posuzuje, a v tomto řízení tak nebyla zjištěna materiální pravda. Kromě toho stěžovatelka namítá, že některé podklady, které žalovanému sloužily pro jeho rozhodnutí, mohly přinést pouze obecné informace o stavu lidských práv v zemi stěžovatelčina původu, nemohou však být podkladem pro zjištění veškerých údajů pro rozhodnutí daného případu. Dále stěžovatelka nesouhlasí s právním posouzením a výkladem § 12 zákona o azylu, jak jej provedl žalovaný i krajský soud. Stěžovatelka má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství, kterým trpěla v zemi svého původu před jejím opuštěním, ve smyslu článku I. Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 ve znění Protokolu z roku 1967. Země jejího původu nečiní dle stěžovatelky žádné nebo minimální kroky, které by eliminovaly diskriminaci a nerovnost jednání s občany, kteří se hlásí k minoritním náboženským vyznáním a kteří toto své přesvědčení uplatňují v běžném životě. Stěžovatelka poukazuje na jazykově logický výklad § 12 písm. b) zákona o azylu, podle něhož pro udělení azylu postačí odůvodněný strach z pronásledování. Ze shora uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje zrušení kasační stížností napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka požádala o přiznání odkladného účinku jí podané kasační stížnosti.

Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou. K námitce porušení § 19 odst. 1 zákona o azylu poukazuje na to, že toto ustanovení jej toliko opravňuje zjišťovat veškeré potřebné údaje, aniž by mu ukládalo jakoukoli povinnost. Proto se žalovaný nemohl dopustit porušení tohoto ustanovení. Pokud jde o nedostatečně zjištěný skutkový stav, stěžovatelka dle žalovaného nekonkretizuje, jaká další šetření by měla být dle jejího názoru prováděna. Použité zprávy o stavu v zemi stěžovatelčina původu jsou objektivní a představují pouze část podkladů, na základě kterých žalovaný rozhodoval. Žalovaný tak navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud pro potřeby svého posouzení zejména zjistil, že stěžovatelka požádala o udělení azylu dne 6. 12. 2003, přitom jako důvod uvedla problémy ve škole, v práci, mezi kamarády i rodinnými příslušníky, které souvisely s tím, že byla příslušnicí církve Svědků Jehovových. Ze strany učitelů a kamarádů v pedagogické škole byl na stěžovatelku vyvíjen nátlak, ti stěžovatelce vyčítali její víru. Ze školy odešla, podobné problémy však měla i následně v práci. Proto stěžovatelka odpověděla na inzerát a odjela do České republiky za prací. Žalovaný ve správním řízení dospěl k závěru, že stěžovatelka nebyla v zemi svého původu pronásledována z důvodu svého náboženského vyznání. Diskriminace osob náležejících k církvi Svědků Jehovových není dle žalovaného součástí státní politiky v zemi stěžovatelčina původu; stěžovatelka výslovně poukazovala na skutečnost, že po celou dobu svého působení v církvi se pravidelně a bez potíží účastnila církevních jednání. Žalovaný pak nezjistil ani jiné důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani podle § 13 a § 14 téhož zákona, ani pro konstataci existence překážky vycestování podle § 91 téhož zákona. Proto stěžovatelce azyl svým rozhodnutím ze dne

14. 12. 2003 neudělil. Z obsahu soudního spisu pak Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka rozhodnutí žalovaného napadla žalobou označenou jako „odvolání“, v níž vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím žalovaného. Krajský soud z jejího obecného podání dovodil žalobní bod spočívající v tom, že stěžovatelka odlišně od žalovaného zastává názor, že podmínky pro udělení azylu splňuje. Žalobu však zamítl, když se ztotožnil se závěrem žalovaného, že v případě stěžovatelky není splněna podmínka pronásledování ze strany státu; stěžovatelka se ani nepokusila obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné orgány v zemi jejího původu, a tedy s ohledem na zjištěné skutečnosti nemůže nastoupit ochrana s využitím institutu azylu. Rozsudek krajského soudu byl stěžovatelce doručen dne 31. 3. 2004.

Stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek krajského soudu vzešel (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Kasační stížnost byla podána dne 13. 4. 2004, a byla tedy podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.).

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) až e) s. ř. s. Stěžovatelka využila kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pod nějž lze subsumovat její námitky vůči právnímu posouzení splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu ze strany krajského soudu, a podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pod který lze subsumovat její námitky vůči postupu žalovaného ve správním řízení, vůči rozsahu dokazování, jaké provedl, a vůči obsahu a objektivitě podkladů, ze kterých vycházel. Tvrdí-li tedy nyní stěžovatelka, že žalovaný ve správním řízení nerozhodl na objektivním a určitém zjištění skutkového stavu věci, a to v důsledku zobecnění informací a nedostatku individualizace na konkrétní případ, a že tak porušil § 19 odst. 1 zákona o azylu a § 3 odst. 4 správního řádu, a dále že podklady, které žalovanému sloužily pro jeho rozhodnutí, mohly přinést pouze obecné informace o stavu lidských práv v zemi stěžovatelčina původu, ale nemohou být podkladem pro zjištění veškerých údajů pro rozhodnutí daného případu, pak tato tvrzení by mohla představovat kasační důvod, jenž by směřoval k tvrzeným vadám řízení před krajským soudem, které by měly spočívat v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťováním byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Mohlo by se tak jednat o kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podmínkou přípustného uplatnění takové námitky je však skutečnost, že jde o takovou vadu řízení, která byla důvodně vytýkána již v řízení před krajským soudem, a soud, který ve věci rozhodoval, měl pro tuto vadu napadené rozhodnutí žalovaného zrušit. Pochybení žalovaného, jehož se měl ve správním řízení dopustit, tak nelze poprvé uplatnit až v řízení o kasační stížnosti. Je-li tedy podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná mimo jiné také kasační stížnost, která se opírá o důvody, které stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohla, neboť jí v tom objektivně nic nebránilo, nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu, než v této části považovat kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. b) a § 104 odst. 4 s. ř. s. za nepřípustnou. Těmito tvrzeními stěžovatelky se tak Nejvyšší správní soud nemohl zabývat.

Za přípustnou však Nejvyšší správní soud považuje zbylou část kasační stížnosti, ve které stěžovatelka vytýká krajskému soudu nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu; jde skutečně o kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v mezích tohoto řádně uplatněného kasačního důvodu (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nesprávným posouzením právní otázky je omyl soudu při aplikaci právní normy na zjištěný skutkový stav, přitom o mylnou aplikaci právní normy jde tehdy, pokud soud na zjištěný skutkový stav použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo jinou právní normu (jiné konkrétní pravidlo) jinak správně použitého právní předpisu, než kterou měl za daného skutkového stavu správně použít, anebo aplikoval správný právní předpis (správnou právní normu), ale dopustil se nesprávnosti při výkladu. Nejvyšší správní soud se zaměřil na posouzení, zda důvody, které stěžovatelka v řízení před žalovaným uváděla, lze podřadit pod důvody podávané z § 12 zákona o azylu či nikoli. Pronásledováním je ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu ve znění účinném v době rozhodování žalovaného třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Pokud stěžovatelka v průběhu správního řízení před žalovaným výslovně poukázala na ústrky z důvodu její příslušnosti k církvi Svědků Jehovových, pak přichází v úvahu pronásledování z důvodu náboženství, neboť podle § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu mimo jiné zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství. Je-li právě tato podmínka dle stěžovatelky splněna, pak ovšem takovému tvrzení Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit. Podle Nejvyššího správního soudu by v takovém případě rozhodným důvodem pro udělení azylu mohla být skutečnost, že stěžovatelka by byla vystavena útokům ze strany soukromých osob, tj. jiných osob, než osob vyznávajících víru Svědků Jehovových, dožadovala by se ochrany u příslušných orgánů v zemi původu, avšak tyto orgány by jí ochranu neposkytly, přitom neposkytnutí ochrany by mělo přímou souvislost právě se skutečností, že stěžovatelka vyznává určité náboženství. Pouze v takovém případě by strach z pronásledování mohl být relevantním způsobem odůvodněn, přitom za takové situace by mohl být dán důvod pro udělení azylu. K takovému závěru Nejvyšší správní soud dospívá již s ohledem na základní principy, na nichž je azylové zákonodárství postaveno a ve světle kterých je třeba i samotný zákon o azylu vykládat. Z článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967 lze dovodit, že důvodem udělení azylu v případě represe musí být skutečnost, že jde o represi ze strany státu, a to přímou, kdy stát přímo činí vůči konkrétní osobě represivní úkony, nebo nepřímou, kdy stát takovou represi toleruje nebo dokonce podporuje. V případě stěžovatelky je však situace odlišná. Pokud totiž stěžovatelka nevyužila pomoc příslušných orgánů v zemi svého původu, přitom o pomoc se ani nepokusila, nelze dovodit výkon represe ze strany státu, a to ani nepřímo, tj. že by stát přímou represi ze strany soukromých osob nevyznávajících víru Svědků Jehovových toleroval či dokonce podporoval.

Ze shora uvedeného tedy vyplývá, že Nejvyššímu správnímu soudu nezbývá, než se v otázce splnění podmínek pro udělení azylu z důvodu stěžovatelkou tvrzeného pronásledování pro její víru ztotožnit se závěrem krajského soudu. Opírá-li stěžovatelka svoji žádost o azyl toliko o své potíže se soukromými osobami nevyznávajícími víru Svědků Jehovových, aniž by se alespoň pokusila využít právních prostředků ochrany v zemi svého původu, pak důvody podle § 12 písm. b) nemohou být splněny a krajský soud se konstatací

tohoto závěru stěžovatelkou namítaného pochybení nedopustil. Aplikoval správný právní předpis, správnou právní normu a vyložil ji způsobem, jemuž Nejvyšší správní soud nemá, čeho by z hlediska zákonnosti napadeného rozsudku vytknul.

Nejvyšší správní soud tedy na základě posouzení této námitky, jež jako jediná byla stěžovatelkou v kasační stížnosti řádně uplatněna a jež tak jako jediná byla přípustnou, uzavírá, že tato námitka důvodnou není. Ze shora uvedených důvodů tedy kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. ledna 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu